

Max von Sydow și Margaretha Krook în "Și da-ne noua umbrele" de Lars Norén

Rainer Mennicken

vremea comunismului" - a câtorva episoade dramatice, interesante ca informație în sine, dar prea puțin prelucrate artistic. La rîndul său, montarea semnată de Roza Sirota și Igor Vlasov se menține în datele realismului scenic plat, iar nesfîrșitele discuții dintre cîte două personaje sînt expuse la un nivel actoricesc onorabil, dar întru nimic impresionant; așa cîtu' renumele trupeii ne îndreptăța să așteptăm. Regretul a fost cu atît mai mare cu cît preferința acordată MHAT-ului ne-a împiedicat să vedem celălalt spectacol rusesc invitat (caz unic - toate celelalte țări au venit cu o singură trupă...): **Lustruit, brunet** de Dani Gink (23 de ani, mezinul festivalului), jucat de actorii Teatrului "Stanislavski" din Moscova și avîndu-l ca vedetă pe Piotr Mamonov, rock-star cunoscut de multă lume din filmul "Taxi blues"; pare-se că montarea merita... Al doilea spectacol inaugural al Bienalei (primul, de fapt, pe lista oficială) a fost **Și da-ne nouă umbrele** de Lars Norén, la Teatrul Dramatic Regal din Stockholm, o piesă despre cei din urmă ani ai vieții lui Eugene O'Neill și despre iadul casnic pe care l-a traversat dramaturgul alături de ultima lui soție, Carlotta. Montarea, durînd în versiunea inițială peste șase ore, redusă acum la trei ore și ceva, se înscrie tot în perimetrul realismului... dar ce realism! Toate nuanțele psihologiei personajelor, toate umbrele și luminiile, relațiilor dintre ele, toate semntonurile conversațiilor de extremă violență și tandrețe dintre scriitor și soția și fiii săi trec rampa; ținînd mereu trează atenția unor spectatori cărora li se ofera doar minime "acțiuni scenice". În fruntea distribuției - Max von Sydow, mai fascinant, parcă, pe scenă, decît în știam de pe ecran. La întrebarea pe care i-o pun a doua zi cînd, la prînz, stau vizavi de el (și greu îmi vine să cred că e adevărat!), îmi răspunde, de altfel, că dintotdeauna i-a plăcut mai mult să lucreze în teatru. În spectacol, alături de el,

trei foarte buni actori și o formidabilă actriță, Margaretha Krook. A urmat Teatr Studio din Varșovia cu **Orasul numără nasuri de ciini**, spectacol "de autor" în care Jerzy Grzegorzewski semnează atît textul (minimal - nici nu va fi tradus la cască și compus din citate - cît și regia și scenografia. O reprezentație complexă și "totală" - se literare: Cehov, Joyce etc.), cît și regia și scenografia. O reprezentație complexă și "totală" - se recită, se cîntă, se schițează mișcări coregrafice -, urmărind să evoce coșmarul trăit de polonezi sub regimul legii marțiale; totul e frumos dar, mi se pare mie, cam rece. Ori să fi fost de vină emoția cu care așteptăm primul spectacol al Levantului, jucat în aceeași seară, la ora 22, într-o mică sașlă (circa 80 de locuri) de tip "studio"? Emoția sfîrșește, după o oră și un sfert, într-o imensă bucurie: asistența aplaudă frenetic, ovaționează, bate din picioare (așa fac spectatorii germani cînd le place foarte mult ce văd pe scenă)! Este, fără nici o exagerare, unul dintre cele mai evidente succese ale Bienalei. Dramaturgul Matei Vișniec, regizorul Nicolae Scarlat, actorii Valentin Uritescu, Alexandru Binteș și Mișcă Popescu, directoarea Valeria Seciu radiază. Au trecut, de altminteri, prin emoții mari: o defecțiune tehnică (în Germania! sau să ne fi urmărit fatalitatea românească?) a riscat să compromită una din scenele-cheie ale montării. Din fericire, totul a trecut cu bine, iar textul (în buna traducere germană a lui Ferdinand Leopold și în expresiva lectură la cască a Mihaelei Marinescu - mai țineți minte filmul "Întoarcerea lui Magellan?") este socotit de gazde singurul din festival interesant și pentru teatrele de acolo: Tankred Dorst avea să-i trimită, de altfel, lui Vișniec propriul său agent literar. Si cred că știți ce înseamnă, mai ales în Occident, un asemenea gest... A doua zi, succesul este și mai mare. În sala arhiplină, Liviu Ciulei, venit special de la Köln să vadă

spectacolul, va sta în picioare. Dacă programarea sălilor n-ar fi fost atît de strictă (și respectarea programării, atît de riguroasă - poate mai învățăm și noi cîte ceva...), Levantul ar fi avut amatori pentru încă vreo două reprezentații. Alături de noi d-Dorst care, împreună cu fermecătoarea lui soție și colaboratoare, Ursula Ehler, a văzut **Angajare de clown**, în ianuarie, la București, într-un spațiu improvizat și complet neîncălzit, ride amintindu-și cît a tremurat atunci: "dar știam eu că o să le placă tuturor!".

Despre celelalte spectacole în numărul viitor.

ALICE GEORGESCU

LA TÎRG

Desfășurarea primului Tîrg internațional al cărții de la București (11-14 iunie) a permis cîteva observații cel puțin surprinzătoare. Una dintre ele ține de incredibila etalare a forțelor editoriale românești. Ministerul culturii, în deschiderea Tîrgului, menționa participarea a 500 de edituri (dintre care 126 românești, de stat și particulare) din 21 de țări. Organizat de Ministerul Culturii și Aven-court Exhibitions Ltd., Tîrgul de la București, dacă a pus la încercare finanțele și "puterea" de cumpărare a fiecăruia, a arătat și cum există cultura română la vreme de criză economică: vederea miilor de titluri te lasă perplex, ori e criză, ori nu.

Nu se pot semna, în privința teatrului, prea multe noutăți. Un eveniment îl reprezintă, însă, în mod sigur, apariția, la "Humanitas", a **Notelor și contranotelor de Eugen Ionescu**, dar și, reunită sub semnătura aceluiași autor, publicistica sa românească (anii 1930-1937).

■ M.P.